

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **J. B.**, bývajúceho v H., zastúpeného V. K., bývajúcim v R., proti žalovanému **B.**, so sídlom v H., zastúpenému JUDr. T. A., advokátkou v H., **o vyplatenie vyrovnacieho podielu**, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 17C 48/2010, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 23. júla 2012 sp. zn. 15Co 89/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a** .

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Humenné (súd prvého stupňa) medzitýmnym rozsudkom z 12. mája 2011 č. k. 17C 48/2010-102 rozhodol, že nárok žalobcu na vyplatenie vyrovnacieho podielu pri zániku jeho členstva v B. je opodstatnený. V odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že žalobca sa v konaní domáha uloženia povinnosti žalovanému vyčísliť a vyplatiť mu vyrovnací podiel po zániku jeho členstva u žalovaného. Keďže vykonaným dokazovaním mal súd prvého stupňa za preukázané, že členstvo žalobcu u žalovaného zaniklo 31. júla 2009, aplikujúc vo veci § 233 ods. 1 Obchodného zákonníka dospel k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na vyrovnací podiel. S názorom žalovaného a ustanoveniami jeho stanov o tom, že prevodom družstevného bytu do vlastníctva zanikol žalobcovi nárok na vyplatenie vyrovnacieho podielu, sa súd nestotožnil. Stanovy žalovaného v tejto časti považoval za rozporné s kogentným ustanovením § 233 ods. 1 Obchodného zákonníka, ktoré vylučuje, aby člen družstva po zániku svojho členstva nemal vôbec

nárok na vyplatenie vyrovnacieho podielu. Súd prvého stupňa bol toho názoru, že stotožňovať vyrovnací podiel a členský podiel tak, ako to upravil žalovaný vo svojich stanovách, nie je možné, a preto podanej žalobe čo do základu vyhovel.

Krajský súd v Prešove (odvolací súd) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 23. júla 2012 sp. zn. 15Co 89/2011 potvrdil medzitýmny rozsudok súdu prvého stupňa. Odvolací súd skonštatoval, že súd prvého stupňa sa správne vysporiadal s ustanovením § 17 ods. 7 zákona č. 182/1993 Z.z. v spojení s § 233 ods. 2 Obchodného zákonníka a v tej súvislosti s koreláciou nároku na vyrovnací podiel a splatenie členského podielu. Poukázal pritom na ustanovenie § 233 ods. 2 Obchodného zákonníka, z ktorého vyplýva (aj napriek dispozitívnosti tejto úpravy) podmienenosť splatenia členského vkladu doterajšieho člena na možnosť konzumovať vyrovnací podiel. Odvolací súd ďalej vyslovil, že prevodom vlastníctva bytu členstvo v družstve nezaniká, avšak v zmysle § 17 ods. 7 zákona č. 182/1993 Z.z. zaniká nárok člena na vyplatenie členského podielu ako majetkového podielu, ktorý členovi počas jeho členstva vznikol až do prevodu bytu. Mal za nepochybné, že členský podiel predstavuje majetkovú účasť člena družstva na majetku družstva. Zdôraznil, že majetková účasť člena v družstve počas trvania členstva je majetkom družstva a až so zánikom členstva za trvania družstva je spojený nárok na vyrovnací podiel. Keďže otázku danosti tohto nároku rieši priamo § 233 ods. 1 Obchodného zákonníka, považoval medzitýmny rozsudok za súladný so zákonom. Plne sa stotožnil aj s názorom súdu prvého stupňa, že pokiaľ stanovy žalovaného podmienili toto právo priznané zákonom vrátením družstevného bytu, v tejto časti sú v rozpore s vyššie uvedeným ustanovením Obchodného zákonníka. Ďalej uviedol, že žalobca ako člen družstva počas svojho členstva vniesol do družstva majetok v podobe členského vkladu a ďalšieho členského vkladu a týmto majetkom sa podieľal na tvorbe ďalšieho majetku družstva, ktorý sa vyporiadava formou tzv. vyrovnacieho podielu. Z uvedeného odvolací súd vyvodil, že vyrovnací podiel sa spravidla nekryje s členským podielom.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, v ktorom žiadal rozhodnutia oboch nižších súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil tým, že tak súd prvého stupňa ako aj odvolací súd vec nesprávne právne posúdili (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Mal za to, že Obchodný zákonník pri úprave a spôsobe výpočtu vyrovnacieho podielu vychádza z pozície spotrebných družstiev, v ktorých členovia

zdužia peňažné, alebo aj nepeňažné vklady za účelom podnikania a táto majetková účasť člena družstva sa stáva majetkom družstva, s ktorým družstvo hospodári a zhodnocuje ho svojim podnikaním. Pri zániku členstva potom družstvo vyplatí členovi vyrovnací podiel, ktorým je jeho splatený členský vklad, zhodnotený o výsledky činnosti družstva za obdobie trvania členstva. Vzhľadom však na odlišnosť jednotlivých družstiev a na rôzne účely ich založenia a fungovania, Obchodný zákonník pripúšťa aj inú úpravu určenia vyrovnacieho podielu. Dovolateľ preto vytýkal odvolaciemu súdu, že nevezal do úvahy práve špecifickosť bytových družstiev, ktoré s majetkom vneseným členmi družstva v podobe členského vkladu a ďalšieho členského vkladu nemôžu nakladať, pretože tento majetok sa použil na financovanie výstavby bytu, ktorý družstvo prideliuje členovi do nájmu a ktorý člen užíva. Práve z tohto dôvodu bytové družstvá v zmysle § 233 ods. 5 Obchodného zákonníka vo svojich stanovách upravili vyplácanie vyrovnacieho podielu iným spôsobom. Zdôrazňoval, že v prípade zániku členstva po prevode vlastníctva bytu bol v skutočnosti vyrovnací podiel doterajšiemu členovi vyplatený v hodnote prevedeného bytu a v tomto prípade je hodnota tohto bytu neporovnateľne vyššia ako hodnota vloženého členského vkladu a ďalšieho členského vkladu, a v ostatných prípadoch, ak doterajší člen družstva užíva pridelený družstevný byt ako jeho nájomca, sa mu vypláca vyrovnací podiel za podmienky odovzdania družstevného bytu. Dovolateľ bol toho názoru, že prevodom predmetného bytu do vlastníctva žalobcu jeho majetková účasť v družstve zanikla, keďže v hodnote bytu bol zahrnutý aj jeho splatený členský vklad. Poukazoval na ustanovenie § 233 ods. 2 Obchodného zákonníka, ktoré určuje spôsob výpočtu vyrovnacieho podielu a predpokladá u doterajšieho člena existenciu splateného členského vkladu. Keďže žalobca túto podmienku nespĺňa, v prípade, že by sa pri výpočte vyrovnacieho podielu postupovalo v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia, žalobcovi by nárok na jeho vyplatenie nevznikol. So zreteľom na tieto skutočnosti mal dovolateľ za to, že úprava vyplácania vyrovnacieho podielu obsiahnutá v jeho stanovách nevylučuje nárok člena družstva na vyrovnací podiel a je preto platná.

Žalobca navrhol dovolanie žalovaného zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či

dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.).

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom vo svojom výroku prípustnosť dovolania nevyslovil), a nejde o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p., a v tejto veci nebolo dovolacím súdom vydané predchádzajúce rozhodnutie, je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalovaného z ustanovenia § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. vyvodit' nemožno.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O. s. p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p., dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť

účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným. Vadu tejto povahy dovolateľ nenamietal a jej existenciu po preskúmaní obsahu spisu nezistil ani dovolací súd.

Dovolateľ namietal, že rozhodnutia súdov oboch stupňov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. – nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či súdy (ne)použili správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretovali alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodili (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovení § 238 O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšlo najavo, že by konanie na súdoch nižších stupňov bolo postihnuté niektorou z vád uvedenou v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd však žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo nepodal návrh na uloženie tejto povinnosti (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. októbra 2013

JUDr. Milan D e á k , v. r.
predseda senátu

Za správnosť:
Hrčková Marta